

FÖRTECKNING

ÖFVER

150 SVENSKA BERGARTER,

INSAMLADE ÅREN 1840—1850 UNDER DE

PÅ BRUKS-SOCIETETENS BEKOSTNAD UTFÖRDA

GEOLOGISKA UNDERSÖKNINGARNA

AF

J. H. AF FORSSELLES.

STOCKHOLM, 1866.

P. A. NORSTEDT & SÖNER,

KONGL. BOKTRYCKARE.

ÖFVERSIGT.

A. **Metamorfiska och Eruptiva Bergarter.**

Gneiss, Glimmerskiffer, Hälleflinta, Kalksten, Dolomit, Qvarzit, Täljsten
Chloritskiffer, Lerskiffer. — Granit, Hornblendegranit, Pegmatitgranit
Porfyrit, Diorit, Hyperit, Diabas, Gabbro, Skillersten, Basalt.

B. **Sedimentära Bergarter.**

a) Till **Silurformationen** hörande.

1) *Under-Siluriska.*

Gråvackeskiffer, Arkos, Sandsten, Alunskiffer, Orstenskalk, Orthoceratitkalksten, Lerskiffer.

2) *Öfver-Siluriska.*

Enkrinitkalksten, Korallkalksten, Sandsten.

3) *Till åldern ännu ej med full säkerhet bestämda, men sannolikt alla Siluriska.*

Fjällsandsten, Sandstensskiffer och Qvarzitkonglomerat från Öfre Dalarna och Småland, Sandsten från Möckeln, Kallmora och Styggforsen, m. m.

b) Till **Liasformationen** hörande.

Sandsten, Eldfast lera, Argillosiderit och Stenkol från Höganäs.

c) Till **Kritformationen** hörande.

Köpinge Sandsten, Saltholms Kalksten, Tullstorps Krita, Ignaberga Kalksten, Flinta.

d) **Nutida bildningar.**

Kalktuff, Torfdy.

A. Metamorfiska och Eruptiva Bergarter.

1. *Grå Gneiss*, från trakten af *Westerås*.
2. D:o finskiffrig, från *Björnhyttan*, Grangärdes socken, Falu län.
3. D:o från *Trollhättan*, Elfsborgs län. — *Bildar lager i jerngneiss*.
4. *Röd Gneiss*, från trakten af *Hjelmare Kanal*, Westerås län.
5. D:o från *Windkärnsberget*, Svärdsjö socken, Falu län.
6. D:o från *Ringshyttan*, Nora socken, Örebro län.
7. *Granatgneiss*, från *Ösmo Kyrka*, Stockholms län.
8. *Grafitgneiss*, från *Sorunda Kyrka*, Stockholms län.
9. *Jerngneiss*, från *Forshem* vid Kinnekulle, Forshems socken, Mariestads län.
10. D:o från *Trollhättan*, Elfsborgs län.
11. *Protogyngneiss*, från *Spæxeryd*, söder om Jönköping, Rogberga socken, Jönköpings län.
12. D:o från trakten af *Ödeshögs Kyrka*, Linköpings län.
13. *Glimmerskiffer*, från *Björnberget*, Grangärdes socken, Falu län. — *Hugges till kvarnstenar*.

14. *Glimmerskiffer*, från *Hillbron*, mellan Öfre och Nedre Hillen, Norrberkes socken, Falu län.
15. D:o från *Mörtkärnsberget*, Norrberkes socken, Falu län. — *Hugges till ställsten*.
16. D:o från *Hellsjö masugn*, Grangärdes socken, Falu län.
17. D:o från *Riddarhyttan*, Skinnskattebergs socken, Westerås län.
18. D:o från *Norbergs socken*, Westerås län. — *Hugges till ställsten*.
19. D:o från *Brästa backe* vid Sala, Westerås län. — *Hugges till ställsten*.
20. D:o från *Skälby skog* vid Sala, Westerås län.
21. D:o från *Harsjöarna* vid Sala, Sala socken, Westerås län.
22. D:o från *Bredsjö ställstensbrott*, Hjulsjö socken, Örebro län.
23. D:o från *Mårshyttan*, Lindes socken, Örebro län.
24. D:o från *Rösberget*, Hjulsjö socken, Örebro län.
25. D:o från *Glafva socken*, Carlstads län. — Utmärkt rätklufven och begagnas derföre till *takskiffersten*.
26. D:o från *Backsjönäset*, Kalls socken, Östersunds län.
27. D:o från *Åre socken*, Östersunds län.
28. D:o från *Medstugan*, Åre socken, Östersunds län.
29. D:o från *Stallkärnsstugan*, Åre socken, Östersunds län.
30. *Kalksten*, från *Sala grufva*, Westerås län.
31. D:o från D:o.
32. D:o från D:o.
33. *Dolomit*, från *Bengtstorp*, Nora socken, Örebro län.

34. *Hälleflinta*, från *Stampers torp* vid *Sala grufva*, *Westerås län*.
35. D:o från *Sala grufva*.
36. D:o från *Eric Jans* vid *Sala stad*.
37. D:o från *Hellefors grufvor*, *Hellefors socken*, *Örebro län*.
38. D:o något skiffrig, från *Koberget* vid *Arboga*, *Westerås län*.
39. D:o lerskifferartad, från *Sala grufva*.
40. D:o s. k. *randig*, från *Dannemora grufvor*, *Upsala län*.
41. *Quarzit*, från trakten af *Westervik*, *Kalmar län*.
42. *Täljsten*, från *Glafva socken*, *Carlstads län*.
43. *Chloritskiffer*, från *Köpmannabro*, *Skålleruds socken*, *Dalsland*.
44. *Lerskiffer*, från *Hellefors grufvefält*, *Örebro län*.
45. D:o från *Krusebol*, *Ånimskogs socken*, *Dalsland*.
46. D:o från *Baldersnäs*, *Steneby socken*, *Dalsland*.
47. D:o från *Skärbo*, *Steneby socken*, *Dalsland*.
48. *Kalklerskiffer*, från *Baldersnäs*, *Steneby socken*, *Dalsland*.
49. *Granit*, från *Bispberget*, *Säters socken*, *Falu län*.
50. D:o från *Solna stenbrott* utanför *Stockholm*.
51. D:o från trakten norr om *Wettern*, *Hammars socken*, *Örebro län*.
52. D:o från *Räfsunds kyrka*, *Östersunds län*.
53. D:o från *Såvaldysberget*, *Elfdals socken*, *Falu län*.
54. D:o från *Sala stads omgifning*, *Westerås län*.
55. D:o från D:o
56. D:o porfyrartad, från D:o
57. D:o D:o från *Garberget*, *Elfdals s:n*, *Falu län*.
58. *Hornblendegranit* (syenitartad granit), från *Gottsunda*, *Bondkyrka socken*, *Upsala län*.
59. D:o från *Norrby backar* vid *Upsala*, *Bondkyrka socken*.

60. *Hornblendegranit*, från trakten af *Upsala*.
61. D:o från *Skålberg*, Jerna socken, Falu län.
62. *Pegmatitgranit*, från *Helgbo*, Åls socken, Falu län.
63. D:o från *Tomtebo*, Skedwi socken, Falu län.
64. D:o från *Riddarhyttan*, Skinnskattebergs socken, Westerås län.
65. D:o från *Eriksgrufvan*, Westanfors socken, Westerås län.
66. D:o från *Hästbäck*, Karbennings socken, Westerås län.
67. D:o med inväxt hornblende (syenitartad), från *Trollhättan*, Elfsborgs län.
68. *Porfyrit*, från *Bredwad*, Elfdals socken, Falu län.
69. D:o från *Dysberget*, Elfdals socken, Falu län.
70. D:o från *Klittberget*, Elfdals socken, Falu län.
71. D:o från *Gopshusberget*, Mora socken, Falu län.
72. D:o från *Johannisholm*, Wenjans socken, Falu län.
73. D:o från *Gustafsström*, Gåsborns socken, Carlstads län.
74. *Diorit*, från *Björnhyttan*, Grangärdes socken, Falu län.
75. D:o från *Smedsbo*, Aspeboda socken, Falu län.
76. D:o från *Koberget* vid Arboga, Westerås län.
77. *Hornblendeskiffer*, från *Grängesberget*, Grangärdes socken, Falu län.
78. *Hyperit*, från *Åsbyn*, Elfdals socken, Falu län.
79. D:o från D:o D:o.
80. D:o från D:o D:o.
81. D:o från stranden af sjön *Wällan*, Kopparbergs socken, Falu län.
82. *Diabas*, från *Kinnekrulle*, Mariestads län.
83. D:o från *Halleberg*, Elfsborgs län.
84. D:o från *Röstånga*, Malmöhus län.
85. *Diabasporfyr* från *Megonskär*, Transtrands socken, Falu län.

86. *Diabasmandelsten*, från *Wålåsen*, Transtrands socken, Falu län.
 87. *Gabbro* (?), från *Köpalla vid Sala*, Westerås län.
 88. D:o från *Lekaryds Kyrka*, Jönköpings län.
 89. D:o från *Björkemossa*, Wirserums socken, Kalmar län.
 90. D:o från *Åkerö by*, Rådmansö socken, Stockholms län.
 91. *Skillersten*, från trakten af *Öregrund*, Stockholms län.
 92. *Basalt*, från *Anneklef*, Hörs socken, Malmöhus län.

B. Sedimentära Bergarter.

a) Till Silurformationen hörande.

1) Under-Siluriska:

93. *Gråvackeskiffer*, qvarzig, från *Grenna*, Jönköpings län.
 94. D:o ler- och kalkhaltig, från »*Mullskräderna*». *Omberget*, Linköpings län.
 95. s. k. *Arkos*, från *Lugnås*, Mariestads län. — *Hugges till* *quarnstenar*.
 96. *Sandsten*, från *Lugnås*, Mariestads län.
 97. D:o från *Kinneulle*, Mariestads län.
 98. *Lerskiffer*, bituminös, från *Oviken*, Östersunds län.
 99. D:o från *Semelå hytta*, Östersunds län.
 100. *Alunskiffer*, från *Hönssäter på Kinneulle*, Mariestads län.
 101. D:o från *Hunneberg*, Elfsborgs län.
 102. *Orstenskalk* = bituminös kalksten, från *Kinneulle*, Mariestads län.
 103. D:o från »*Holsbrotten*», *Hunneberg*, Elfsborgs län.
 104. D:o från »*Mossebobrotten*», *Hunneberg*, Skaraborgs län.
 105. D:o stänglig, från *Kinneulle*, Mariestads län.
 106. s. k. *Kolm* = starkt bituminös och kolhaltig alunskiffer, från *Carlsfors*, *Billingen*, Mariestads län.

107. *Svartgrå Kalksten* (s. k. *Vaginatalksten*) från trakten af
Östersund.
108. D:o från d:o.
109. *Orthoceratitkalksten* (*Vaginatalksten*), från *Mölltorp, Bil-*
lingen, Mariestads län.
110. D:o från *Kinneulle*, Mariestads län.
111. D:o från d:o.
112. *Kalkmergelskiffer*, från *Warwings Kalkbrott vid Sköfde*,
Mariestads län.
113. *Lerskiffer* (*Graptolithskiffer*), från *Röstånga*, Hörs socken,
Malmöhus län.
114. D:o från *Kinneulle*, Mariestads län.

2) *Öfver-Siluriska:*

115. *Oolithartad Kalksten*, från *Sibbenarfvet vid Burswiken*,
Gottland.
116. *Enkrinitkalksten*, från *Garderung*, Stenkumla socken,
Gottland.
117. *Sandsten*, lös, kalkhaltig, från *Burswiken*, Gottland. —
Hugges till slipstenar och begagnas äfven så-
som byggnadssten.
118. D:o från *Ramsåsa socken*, Malmöhus län.

Till åldern ännu ej med full säkerhet bestämda, men
sannolikt alla Siluriska:

119. s. k. *Fjällsandsten* (*Qvarzitsandsten*), från *Johannisholm*,
Wenjans socken, Falu län.
120. D:o från *Wenjans socken*, Falu län.
121. D:o från d:o.
122. D:o från *Wälåsen*, Transtrands socken,
Falu län.

123. *Sandstensskiffer*, lerhaltig (s. k. *Brynstensskiffer*), från *Hemfjället*, Transtrands socken, Falu län. — Bildar smärre lager i föregående.
124. D:o från d:o.
125. D:o från *Hjetsölaberget*, Almesåkra socken, Jönköpings län.
126. *Quarzitkonglomerat*, från *Hemfjället*, Transtrands socken, Falu län.
127. *Quarzitsandsten*, quarzitlik, från *Offerdals socken*, Östersunds län.
128. *Sandsten*, från *Knutsbol* vid sjön *Möckeln*, Carlskoga socken, Örebro län.
129. D:o från d:o.
130. D:o från *Kallmora*, Orsa socken, Falu län. — *Hugges till slipstenar.*
131. *Sandsten*, från *Styggforsen*, Ore socken, Boda kapell, Falu län.
132. *Kalksten*, lerhaltig, tät, från d:o.

b) Till **Liasformationen** hörande.

133. *Sandsten*, från *Höganäs stenkolsfält*, Malmöhus län.
134. D:o från d:o.
135. *Skifferler (eldfast lera)*, från d:o.
136. D:o från d:o.
137. D:o bituminös, från d:o.
138. D:o ännu mera bituminös, från d:o.
139. *Argillosiderit* (stenkolsformationens jernmalm; Englands *Clay Iron Stone*), från d:o.
140. *Stenkol*, från *Höganäs stenkolsfält*. Kallas der Kol N:o 1.
141. D:o från d:o. Kallas der Kol N:o 2.
142. D:o från d:o. Kallas der Kol N:o 3.

c) Till **Kritformationen** hörande.

143. s. k. *Köpinge Sandsten* (s. k. *Grönsandsten*), från *Svens-
torpsmölle* NO. om *Ystad*, *Herrestads socken*, *Malmö-
hus län*.
144. s. k. *Saltholms Kalksten* (s. k. *Kritkalk* eller *Hård grå-
krita*) med bollar af flinta, från *Limhamn* vid *Malmö*.
145. s. k. *Saltholms Kalksten*, något lösare, från *Limhamn*
vid *Malmö*.
146. *Flinta*, från d:o.
147. s. k. *Tullstorps Krita* (s. k. *Skrikrita*), från *Tullstorp*
nära *Malmö*.
148. s. k. *Ignaberga Kalksten*, från *Ignaberga socken*, *Chri-
stianstads län*.

d) **Nutida bildningar.**

149. *Kalktuff*, från *Hammardals socken*, *Östersunds län*.
150. *Torfdy*, kranmalen, från *Kolsva bruk*, *Bro socken*, *We-
sterås län*.

